UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Trigesimaq[ui]nta agit de tertia capitum ap[osto]lice reg[ulari]te: Oportet ordina[n]du[m] no[n] esse vinole[n]tu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

habuit vxorem, repellitur a promotione. Nunc vero dicit ꝙ vidua eſt cuius vir poſt copulã carnalẽ eſt defunctus. Veruntamẽ ſi anteꝗ̃ cognoſcatur a viro ſuo, mortuus fuerit vir eius, non debet propter hoc vidua appellari: licet traducta fuerit ⁊ velata. Et ſi quis cum tali contraxerit, non repellitur a ꝓmotione.

a ¶ Valentino. ¶ Caſ⁹. Valentin⁹ duxit quãdam in vxorez que antea fuit alteri deſpõſata, ⁊ cũ illo velata, ſed nõ fuit ab eo cognita: q̃ꝛ fuit preuentus: et ſic virgo permanſit. Dicitur hic ꝙ propter hoc Valentino nullũ impedimẽtum generatur quin valeat ꝓmoueri poſt mortem vxoris, vel ea viuente de conſenſu ipſius.

a ¶ Valentino. hũc caſum habes extra de biga. debitum.

b ¶ Quibus. ¶ Caſ⁹. Dictũ eſt ſupra a quibus ordinib⁹ bigami ꝓhibeãtur. In hac vero. xxxv. diſ. proſequitur Gratianus tertium .c. apoſtolice regule: ſcʒ oportet ordinãdum nõ eſſe vinolentũ, ſed ſobriũʒ. quia in vete. teſta. miniſtris tẽpli ꝓhibebatur vinum et ſicerã bibere: ne propter ebrietatez corda eorũ grauarentur: et q̃ꝛ vẽter mero eſtuans deſpumat in libidinẽ. ⁊ hoc ꝓbatur exemplo Noe, ⁊ exẽplo Loth. Et dicit ꝙ vinolentus eſt q̃ frequenter vino repletur.

1. Ti. iij.

Leui. x.b.

Unde Pelagi⁹ papa ſcribit.

¶ Qui cũ alio velatã, non tñ illi nuptã, vxorẽ duxerit ſacerdos fieri non prohibetur.

Valentino ᵃ clerico cui mulier cũ alio ante velata, nõ tamẽ illi nupta, ſʒ virgo permanẽs, poſt mortẽ eius cũ q̃ velata fuerat ſpõſa, cõiugali eſt copula ſociata: q̃ꝛ iterũ velamen accepit, nullum in ꝓmouendo generet obſtaculũ, q̃ꝛ nihil eſt (quantũ ad hunc articulũ pertinet) qđ ei de canonicis obuiet inſtitutis.

¶ Diſtinctio.xxxv.

Quib⁹ᵇ ordinibus bigami ꝓhibeant, et vtrũ reputentur bigami q̃ ãte baptiſmũ habuerũt vnã et poſt baptiſmũ habuerũt alterã: et an liceat ſortiri vxores in ſacris ordinib⁹ ꝯſtituti, multorum authoritatib⁹ breuiter monſtratũ eſt. Sequit̃ autẽ in deſcriptione illa apl'ica vt ſit ſobri⁹ q̃ ordinãdus eſt, non vinolẽtus: qđ ex authoritate veteris teſtamẽti introductũ eſt. Miniſtri enĩ tẽpli ꝓhibentur vinũ et ſicerã bibere: ne ebrietate grauent corda eorum: vt ſenſ⁹ eoꝝ vigeat ſemper, et tenuis ſit: vel quia venterᶜ mero eſtuãs facile deſpumat in libidinẽ. Unde Noe i ebrietate nudauit femora. Loth autẽ quẽ ſodoma nõ vicit, vina vicerũt. Q ꝺ autẽ vinolẽtus eſſe ꝓhibet: nõ ſemel ſʒ frequẽter vino replet⁹ dʒ intelligi. Hinc etiã in canonib⁹ apoſtoloꝝ legit̃.

¶ Diacon⁹, preſbyter, et eps ebrietati ⁊ alee deſeruiẽtes niſi deſierint, cõione priuentur.

Epiſcopus, aut pbr̃, aut diacon⁹ alee ᵈ atq; ebrietati deſeruiens ᵉ, aut deſinat, ᶠ aut certe damnetur. ſubdiaconus autem aut lector, aut cantor ſimilia faciẽs: aut deſinat, aut cõmunione priuetur ᵍ: ſimiliter ⁊ laicus. Itẽ Hiero.

¶ Eſus carnium, ⁊ vini pot⁹ poſt diluuiũ ꝯceſſus legit̃ poſt Chriſti aduentũ inhibitus.

Ab exordio cõditionis humane nec carnib⁹ ʰ veſcebamur: nec dabamus repudiũ: nec preputia nobis eripiebantur in ſignũ ⁱ: ⁊ hoc curſu vſq; ad diluuiũ peruenim⁹. Poſt diluuium autẽ cum datione legis date per Moyſen quam implere ᵏ nullus potuit,

dam ꝙ non: ſed pauperibus eſt erogãda pecunia illa. arg. xliij. q. v. non ſane. cum enim turpitudo vertitur ex parte vtriuſq;, melior eſt conditio poſſidentis. ff. de condi. ob. tur. cau. l. ſi ob turpẽ. melius credo ꝙ poſſit repeti: vt. ff. de aleatoribus. l. vlti. in fi. etiam vſq; ad. l. annos: vt dicit greca conſtitutio. C. de relig. ⁊ ſump. fu. ⁊ de alea. Et ſi q̃s exiſtens in alea rem ſuam vendiderit, nõ tenetur de euictione: vt. ff. qua. rerũ actio non da. ſi filio. §. j. licet autem hic prohibeat̃ ludus, tamen pro conuiuio habendo poteſt ludi. ff. eo. l. vlti.

e ¶ Deſeruiẽs. i. valde ſeruiens: vt illa prepoſitio de augmentet. ff. depoſi. l. j. in pñ. quãdoq; priuat: vt ibi: Sepe precor mortem: mortez quoq; deprecor idem.

f ¶ Aut deſinat. non ergo pro quolibet delicto ſtatim epĩ debent fulminare vt vel excõicẽt vel deponãt. ad idez facit. lxvij. diſti. epiſcopus. et xcij. diſt. capi. vlti. Si quotiẽs peccãt homines, ſua fulmina mittat iuppiter: exiguo tẽpore nullus erit.

g ¶ Priuet̃. aut verberet̃: vt. j. eo. ca. vlt.

A B exordio. ¶ Caſus. In hoc ca. triplex ſtatus humani generis denotat̃. Nã a principio mũdi carnes non comedebamus, nec dabam⁹ libellũ repudij, nec circuncidebamur. Poſt diluuiũ ꝟo data lege vinũ cũ carnib⁹ eſt aſſumptũ, ⁊ repudij duritia eſt ꝯceſſa: ⁊ cultell⁹ circũciſionis eſt datus. Poſtq̃ ꝟo Chriſt⁹ venit, o reuolauit ad a. i. finis ad principiũ: q̃ꝛ hodie nõ circũcidimur: nec dam⁹ repudij libellũ: nec carnes omni die comedim⁹: dicẽte aplo. Bonũ eſt vinũ nõ bibere, ⁊ carnes nõ comedere.

h ¶ Nec carnib⁹. tñ Lamech fuit venator: ſʒ illđ fuit ꝓpter pelles, nõ ꝓpter carnes. xxxj. q. j. quomodo.

i ¶ In ſignum. vt per eam fideles diſcernerentur ab alijs. vel fuit ſignum interioris circunciſionis. vel fuit ſignum futuri baptiſmi: quia tunc per circunciſionem tollebantur peccata, ſicut nunc per baptiſmũ: vt. j. de cõſe. diſt. iiij. ꝙ autem apud nos.

k ¶ Implere. ſ. diſtinct. iiij. erit contra. Sed dic ꝙ facile non poteſt impleri. Vel dic ꝙ tunc null⁹ potuit eam

b ¶ A quib⁹. hic agitur de tertio ca. apoſtolice regule, oportet ordinandũ nõ eſſe vinolentũ ſʒ ſobriũ. ⁊ introducit multa in cõmendationẽ abſtinentie, ⁊ in reprobationẽ ebrietatis. interſerit etiã de pena illoꝝ qui frequẽter indulgent ebrietati: ⁊ dicit ꝙ minores corporaliter puniũtur: maiores poſt admonitionẽ. xxx. diebus cõmunione priuantur: vt. j. eo. ca. vlti.

c ¶ Quia venter. pinguis vẽter groſſum generat ſenſum. xliiij. diſt. §. ſi ergo.

d ¶ Piſcopus. ¶ Alee. clerici non debent ludere, vel ludis intereſſe: vt extra de vi. ⁊ ho. cleri. clerici. nec participes erunt ludentibus, nec inſpectores ludi: vt in autẽ. de ſan. epiſco. §. interdicim⁹. col. ix. Sʒ nũquid poteſt repeti id qđ in alea perditur? Dicunt qui-

Et q̃ nec ſic reſipuerint deponent̃ vt. j. ca. epĩs. h.

Ludo perditũ an repeti poſſit.

Circunciſio et baptiſm⁹ differunt.

Ut exodi x. c.

Gen. xvij.

reuolauit.

Rom. iiij. d.

hoc ſ[illegible] põt ſumi de. j. lib. Regũ. ca. viij.

Ubi ꝺ h⁹. ⁊ facit qđ no. j. q. vij. donatũ.

Circunciſio et baptiſm⁹ differunt.

implere quo ad hoc vt adipiſceren̄ vitam eternã: q2 per circunciſionem nõ aperiebat̄ ianua celi, ſz ianua inferni etiã eſſet ꝑcluſa. ſecus hodie per baptiſmũ. extra de baptiſ. maiores. Uel ideo iſtud dicit, quia contrarietas fuit in lege. cum enim preceptum fuit ꝙ ſabbati die nõ fieret aliqđ opus: [r] item preceptum fuit ꝙ viij. die circuncideretur puer: [s] potuit contingere ꝙ ſabbatũ eſſet dies viij. ab ortu pueri ſed tamen in hoc nõ peccabãt: quia excuſabant ꝓpter impoſſibilitatem. ideo autẽ fuerunt eis data dura precepta, q2 ex ſuperbia eoꝝ dixerunt: non deeſt qui impleat, ſz deeſt qui iubeat. [t]

[r] Ut exod. xx. c. [s] Gen. xvij. [t] reuolauit. Rom. iiij. d.

a ¶ Duritia. tamẽ peccatum erat vt extra de diuor. gaudeamus.

b ¶ Et o. que eſt vltima litera grecorum. (hoc ſinaliter pôt ſumi de. j. lib. Regũ. ca. viij.)

c ¶ Ada. Que ẽ prima latinorum. ⁊ eſt argu. ꝙ reſtituta re ad priſtinũ ſtatuz, priora iura reſtituũt: vt. xxvj. q. vj. ſi quis de corpore. [u] ff. de ſerui. ruſti. pred. hi qui. al's et attilicinus. Item argu. ꝙ non fit iniuria rei ſi reſtituitur ad priſtinum ſtatum. ff. de pac. ſi vn⁹. §. qđ et in ſpẽ dotis.

[u] Ubi d h⁹ ⁊ facit qđ no. j. q. vij. donatũ.

d ¶ Nec comedimus. i. ſuademus nõ comedere, conſilium eſt.

e ¶ Dedicatum eſt, id eſt in vſum aſſumptum.

carnes ingeſte ſunt ad veſcendum: ⁊ repudij conceſſa duritia[a]: ⁊ cultellus circunciſionis appoſit⁹: quaſi dei mun⁹ plus in nobis creauerit ꝙ̃ neceſſe eſt. Poſtꝙ̃ aũt xp̃s venit in fine tẽporũ: et o[b] reuoluit ad a[c]. i. extremitatez retraxit ad principiũ: nec repudiuz nobis dare ꝑmittitur: nec circũcidimur: nec comedim⁹[d] carnes: dicẽte ap'lo. Bonũ eſt vinum nõ bibere, ⁊ carnes nõ comedere. vinũ eñ cũ carnib⁹ poſt diluuium dedicatum[e] eſt.

Item ex ep'lis eiuſdem.

¶ Alienũ eſt a ſapiente potationib⁹ ⁊ ebrietatib⁹ vacare.

Luxurioſa res eſt vinũ et contumelioſa ebrietas. omnis qui cum eis miſcetur, non erit ſapiens.

Idem in Micheam.

¶ Ignominioſum eſt ſacerdoti affluere delicijs, epulis, atqȝ laſciuijs.

Ecleſie principes[f] qui delicij s affluũt, et inter epulas atqȝ laſciuias pudicitiã ſeruare ſe credũt: propheticus[g] ſermo deſcribit ꝙ eijciendi ſunt de ſpatioſis domibus, lautiſqȝ[h] conuiuijs, ⁊ multo labore epulis conquiſitis[i]. Et ſi vis ſcire quo eijciẽdi ſunt propter malas cogitatiões ⁊ opera ſua: euangelium lege. in tenebras ſcilicet exteriores[k]: vbi erit flet⁹ et ſtridor dentiũ. An nõ cõfuſio et ignominia eſt ieſum crucifixũ pauperẽ et eſurientẽ fartis ꝑdicare corpib⁹: et ieiunioꝝ doctrinã rubẽtes buccas[l] tumentiaqȝ ora ꝓferre? Si in apoſtolorum loco ſumus, non ſolum ſermonẽ eoꝝ imitemur: ſed etiam conuerſationem et abſtinentiam.

Idem. ¶ De eodem.

¶ Palea.

Venter mero eſtuãs cito ſpumat in libidinẽ. Ubi ebrietas, ibi libido dominatur et furor.

Idem. ¶ De eodem.

¶ Palea.

Vinolẽtuz ſacerdotem ⁊ ap'ls dãnat, ⁊ vetus lex prohibet. Sacerdotes qui miniſtrãt in tẽplo dei, ꝓhibentur vinũ ⁊ ſicerã bibere: ne crapula et ebrietate aggrauẽtur corda eorum. Sicera hebreo ſermone om̃is potio nũcupatur qua quis inebriari poteſt. Quicquid inebriat, ſtatũ mẽtis euertit. fuge ſimiliter et vinum, in quo eſt luxuria. Nolite (ait apoſtolus) inebriari vino, in quo eſt luxuria. qui altari deſeruit, vinum ⁊ ſiceram non bibat. Spõſa chriſti vinũ fugiat vt venenum. vinum et ebrietas incendium eſt.

Item Proſper. ¶ De eodẽ.

Luxuriã facit et nutrit vini perceptio nimia, non natura. Itẽ Ambroſius in ſermone de ieiunio qui ita incipit: Diuinum ad patrem reſultat oraculũ. ¶ In paradiſo abſtinentia, poſt paradiſum edendi laſciuia incepit.

Sexto[m] die[n]

E Cleſie principes. ¶ Caſus. Quidaz ꝑlati cũ ppl'm admonere deberent ad ieiunia ſeruãda, fartis corporib⁹ ⁊ rubentib⁹ buccis ꝑdicabãt. ꝯtra quos inuehit' hiero. ⁊ autoritate Michee prophete ꝓbat eos deijciẽdos a prelaturis ſuis in tenebras exteriores: quas vitare poſſunt ſi imitẽtur ap'los nõ ſolũ ſermone, ſz etiã vite ꝯuerſatiõe.

f ¶ Principes. i. prelatos: vt de cõſe. diſt. j. corpora.

g ¶ Propheticus. Scz Michee.

h ¶ Lautiſqȝ. Id eſt delicatis.

i ¶ Epulis conquiſitis. i. terrenis delicijs que multo labore queruntur. de conſe. diſt. v. ne tales.

k ¶ Exteriores. i. ex toto extra lucẽ. arg. xl. diſt. quelibet.

l ¶ Buccas. Plenus venter facile de ieiunijs diſputat. xij. qõ. ij. gloria epiſcopi. Argu. ꝙ archidiacono cum viſitat parochias, non eſt exilis preſtãda procuratio: vt. x. qõe. iij. illud. Hoc verũ eſt ante viſitationẽ factaz. extra de cenſi. exigit. Greg. x.

S Exto die. ¶ Caſus. Secundũ h. ca. iſtud diuiditur in tres partes. In prima Ambr. deteſtatur vitiũ gule, et commendat abſtinentiam in cibo: et hoc probat p Adã qui dum voluit abſtinere a cibo vetito, pſeuerauit in bono: ſed poſtꝙ̃ non abſtinuit, ſpoliatus eſt omni bono gratuito, et vulneratus eſt in naturalib⁹. In ſecũda ibi. Et infra. deteſtatur ebrietatem et hoc p noe, q̇ propter ebrietatẽ nudatus eſt: ex qua ebrietate fuit⁹ eſt ſecuta. et p Loth, qui ꝓpter ebrietatem cõmiſit inceſtum cum duabus filiabus ſuis. In tertia ibi: At non abrahã. cõmendat ſobrietatem in vino: ⁊ hoc p Abraham qui angelis hoſpitib⁹ ſuis non vinũ ſed lac appoſuit. Et p Ioannẽ baptiſtã, q̇ nec vinum bibit, nec panem comedit.

Leui. x. b. Num. vj. a. Eph. v. d.

m ¶ Sexto. illud iducit ad deteſtandaz ebrietatẽ, ſiue gulã. Primo qa p eam degenerauit humana conditio. Scđo exemplo Noe. Tertio q2 ſeruitus eſt inducta propter eam. Quarto exemplo Loth. Deinde commendat ſobrietatem exemplo Abrahe, qui cibum miniſtrauit angelis ſine vino. et exemplo Ioan. baptiſte.

Ebrietatis mala.

n ¶ Sexto die. Id eſt die veneris. nam dominico die dñs cepit facere mundũ: vt. lxxv. diſt. ꝙ die. Alij dicunt dum factum ꝙ oia ſimul creauit, vnde Salomon. Qui viuit in eternum.

Die dominico incepit dñs mũdum facere.

nium, oĩa ſimul creauit. ſed licet oĩa ſimul facta fuerint, non ſimul dici omnia poterãt: ⁊ ideo ſcriptura vtitur tali diſtinctione. extra de ſum. tri. ca. j.
s ¶ Beſtie. id eſt animalia in terra. nã quinta die fuerunt creata volatilia et piſces. Geneſ. j.
b ¶ Cepit. mundus.
c ¶ Feriari. Id eſt ceſſare.
d ¶ Deſijt. Tũc fuit homo ſpoliatus gratuitis, et vulneratus in naturalibus. de peniten. diſt. j. adam.
e ¶ Ieiuniũ. Id eſt abſtinentia.
f ¶ Preuaricatio. Scilʒ fuit.
g ¶ Latebra. q̃a abſcondit ſe adam a facie dñi. de pe. diſt. j. et venit.
h ¶ Reuocauit. Arg. ꝙ primi parẽtes ſaluati ſunt: vt de peni. diſtic. j. ſicut pmi. ⁊ de conſe. diſt. j. hi duo.
i ¶ Iumẽtum. i. carnem ſuã: quam paſcit homo quaſi iumentum. Uel dicitur corpus iumẽtum, quaſi iuuamentum.
Corpꝰ eſt iumentũ.
k ¶ Non eſſet. ẜ. diſtinc. j. ius gẽtiũ. contra. ſed ibi ſoluitur.
l ¶ Prelationis inuidia. quia Cain interfecit fratrem ſuum.
m ¶ Pietas. Paterna.
n ¶ Ebrietas. i. ebrius.
o ¶ Tentant. id eſt inebriant.
p ¶ Partꝰ. id eſt effectꝰ. Iſtud vult dicere ꝙ vinum ex ſe duos produxit effectꝰ: pmo ebrietatem: deinde inceſtum. ⁊ ebrietas fuit deterior effectꝰ vini. Uel aliter. Ex ebrietate proceſſit ſeruitus. Item ex ea proceſſit inceſtus, qui deterior eſt. Ul' illud vult dicere ꝙ filia eſt deterior q̃ʒ mater: quia moabite et amonite qui ab illis proceſſerunt, fuerunt deteriores q̃ʒ matres.
Effectꝰ vini eſt duplex
et ſm hoc expõe regñatricis. i. vini qꝺ gñauit ebrietatẽ et inceſtũ. Archi.

beſtie[a] ſunt create: ⁊ cũ beſtijs orta eſt edendi ptãs, et vſus eſcarũ. vbi cibus cepit[b], ibi finis factus eſt mundi. ibi cepit ſua incrementa neſcire, vbi ceperunt diuina opa circa eũ feriari[c]. quo indicio declaratum eſt ꝙ p cibos mũdus haberet minui, p quos deſijt[d] augeri. ⁊ ĩfra. ¶ Ut ſciamꝰ nõ eſſe nouellum ieiuniũ[e], primã illic legẽ cõſtituit de ieiunio. et ĩfra. ¶ Euſq; nemo preuaricari nouerat, cũ adhuc orta nõ eſſet que prima eſt puaricatio. Indictũ eſt ieiuniũ abſtinentie lex a dño deo: puaricatio[f] legis a diabolo: culpa p cibũ: latebra[g] poſt cibum: cognitio infirmitatis ĩ cibo: firmitatis virtus in ieiunio: ſerpẽs ſuaſit gule: dñs ieiunare decreuit. Itaq; gula a paradiſo regnãtem expulit, abſtinẽtia ad paradiſum reuocauit[h] errãtẽ. et infra. ¶ In principio gñis hũani ignorabat ebrietas: primus Noe vineã plãtauit: dedit naturã, ſʒ ignorauit potentiã. Itaq; vinũ nec ſuo pepercit authori: ſʒ illiꝰ ebrietas nobis ſuadet ſobrietatem. ſemel em̃ inebriatꝰ eſt Noe. vbi malum ebrietatis agnouit, iumẽtum[i] ſuuʒ ad remediũ temperauit: nec effudit ad vitium. ¶ Manebat aũt anteq̃ʒ vinũ inueniret oĩbꝰ incõcuſſa libertas: nemo ſciebat a conſorte nature ſue obſequia ſeruitutis exigere. Non eſſet[k] hodie ſeruitus, ſi ebrietas non fuiſſet. Obrepſerat quidem fraterne prelationis inuidia[l]: manebat tñ adhuc paterne pietatis reuerẽtia. leſa pietas[m] eſt dum irridet ebrietas[n]. non illis itaq; ſolis nocent vina quos tentant[o], ſʒ etiã illis amplius oculis quorũ tumulento ebrioſorũ mẽbra nudant. ⁊ infra. ¶ Legimꝰ etiã ꝙ patrem Loth inebriauerunt filie in monte: ad quem timẽtes incendiũ ſodomitarũ cõfugerant, ⁊ habitabãt ĩ ſpelũca. Fuit itaq; ebrietas origo inceſti cõcubitꝰ, peſſime regñatricis partꝰ[p] deterior. ¶ At nõ abrahã vina in ſuo conuiuio miniſtrabat, ſed ĩmolabat vitulũ: butyrũ et lac etiã angelis hoſpitibꝰ exhibebat. recte em̃ illic deerat materia pcti[q]: vbi erat remiſſio[r] pctorũ. ¶ Deniq; annũciauit dñm Ioãnes nõ mãducãs panem neq; bibẽs vinũ. Qui em̃ xp̃m annunciat: ab oĩ vitiorũ incentiuo pſtare ſe dʒ alienũ.

Item ex concilio Agathẽſi.

¶ Triginta diebus a communione abſtineat clericus quem ebrium fuiſſe conſtiterit.

Ante oĩa clericis vetat ebrietas: que omnium vitiorum fomes ac nutrix eſt. Itaq; eum quem ebriũ fuiſſe cõſtiterit (vt ordo patitur) aut xxx. dierum ſpatio a communione ſubmoueatur, aut corporali[ſ] ſubdatur ſupplicio.

¶ Diſtinctio. xxxvj.

Oportet[t] ordinandũ eſſe prudentẽ: qꝺ cõtra eos nõtandũ eſt qui ſub noĩe ſimplicitatis[v] excuſant ſtultitiam ſacerdotuʒ. Prudẽtem autẽ ep̃m oportet intelligi nõ ſolũ literarũ peri-

q ¶ Materia peccati. Scilʒ vinum.
r ¶ Remiſſio. Id eſt deus remittens peccata.
Ante omnia. ¶ Caſus. Dictũ fuit in concilio Agathenſi vt prius a clericis vitetur ebrietas q̃ʒ alea q̃ cũctorũ nutrix eſt vitiorũ. et ſi q̃s clericꝰ fuerit inebriatus: ſi eſt ĩ ſacro ordie. xxx. diebꝰ a cõmuniõe remoueatur. ſi eſt ĩ minoribꝰ ordinibꝰ, verberibꝰ ſubijciatur.
ſ ¶ Aut corporali. vt recipiat quadraginta ictus. ſʒ epiſcopus nõ verberabit clericũ per laicuʒ: vt extra de ſenten. excom. vniuerſitatis. niſi ſit ĩcorrigibilis: vt extra de ſentẽ. excõ. vt fame.
Oportet. ¶ Caſus. Hic intitulat. xxxvj. diſt. in qua pſequit quartum ca. ſcʒ oportet epiſcopũ eſſe prudentem: quod verum eſt non ſolum in literatura: ſed etiam in ſecularibus negocijs. Et hoc dictum eſt propter eos q̃ ſub nomine ſimplicitatis ſtultitiam ſacerdotum excuſant. De literatura tractatur in his tribꝰ diſtin. continuis. De peritia vero ſecularium negociorũ tractat in. xxxix. diſt.
t ¶ Opʒ. Ab hoc loco vſq; ad. xl. diſtin. oſtẽdit quam peritiã debent hře clerici: ⁊ ĩ hac oſtẽdit ꝙ habebũt peritiã lr̃arũ ſacrarũ, in pri. diſt. oſtẽdit ꝙ etiam habebunt peritiã ſecularium ſciẽtiarum. et inde ſumpta occaſione oſtẽdit in. xxxviij. di. ꝙ ignorãtia eſt periculoſa clericis in. xxxix. diſti. dicit ꝙ habebunt peritiã ſeculariũ negociorum. Et agit hic de quarto ca. apoſtolice regule.

v ¶ Simplicitatis. Nec ſimplicitas nec aliud poteſt excuſare ſacerdotis imperitiam: vt. xxxviij. diſ. ſi in laicis.